

Motion till riksdagen 2018/19:2406

av **Anders Åkesson m.fl. (C)**

Markintrång

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ersättning för intrång på mark för ianspråktagande till ledningsutbyggnad, master, vägar, järnvägar och annan samhällsinfrastruktur och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Av ett antal olika skäl uppstår intressekonflikter mellan den enskilde markägarens vilja och samhällets önskemål av att kunna utnyttja mark för annat ändamål. Två traditionella områden är vägar och järnvägar. Idag handlar det lika ofta om ledningsdragningar av olika slag, transformatorstationer m.m. Även master har efterhand alltmer utökat kraven på intrång på enskild mark. Två exempel som på senare tid har medfört infekterade diskussioner mellan markägare och exploatörer är anläggningar för nya stomnät för elöverföring, anläggningar som tar väldigt mycket mark i anspråk.

Inte sällan innebär nya ledningsdragningar att redan hårt exploaterade områden där markägare har fått sina möjligheter att utnyttja sin mark ytterligare kringskurna. I ett modernt samhälle kommer man då och då till situationer då man behöver utnyttja mark för allmänna infrastrukturändamål, därom är både insikten och samsynen i samhället stor. Samtidigt är kraven på avkastning av marken för odlingsändamål växande både vad gäller mark avsedd för jord- och skogsbruk. Vi vet också att markens koldioxid-sänkande förmåga, den ”kolsänka” som växande skogsmark utgör, kraftigt reduceras vid t.ex. exploatering av ledningsgator. Skogsbruk som näring är därtill en av landets viktigaste industribaser med ett väldigt högt exportnettovärde, självklart är det över tiden välståndspåverkande om betydande mängder skogsmark görs improduktiv pga. ledningsgator.

Enligt vårt synsätt är det därför rimligt att berörda markägare ges ersättning för markintrång som täcker inte enbart ett dagsaktuellt saluvärde för det som växer på marken, utan även en ersättning för den avstådda framtida avkastning som uppstår så länge marken ifråga tas i anspråk för ledningsdragning. Ett sådant synsätt och system avseende ersättning för markintrånget skulle ge exploatören ett betydligt starkare

ekonomiska incitament än idag att välja en modern och marksnål teknik istället för den traditionella och markslösande vid sin exploatering.

Det är också viktigt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv att exploateringskalkyler görs mellan olika alternativ där prissättningen fullt ut täcker den totala samhällsekonomiska kostnaden för att mark tas i anspråk för t.ex. ledningsbyggande och därmed mer eller mindre omöjliggörs för annan användning.

Grundtanken är att med en relevant ersättning får markägaren sin rättmätiga ersättning och exploatören av marken får rätt ingångsvärden i sina kalkyler på samhällskostnaden för det aktuella intrånget.

Vår övertygelse är stark i att detta totalt sett skulle leda till att en långt mera marksnål teknik än vad som används idag, t.ex. av Svenska kraftnät vid byggande av stora överföringsledningar, skulle komma att utvecklas och tillämpas.

Anders Åkesson (C)

Peter Helander (C)

Mikael Larsson (C)